

Onderwerp: **VERKIEZINGSPROGRAMMA VOOR EEN TOEKOMSTGERICHTE LAND- EN TUINBOUW IN GELDERLAND**

Datum: 26 juni 2017

Handreiking voor de landbouwparagraaf voor de verkiezingsprogramma's van uw partij.

Toekomstvisie LTO Noord Gelderland: Agrarisch Ondernemend Gelderland

De land- en tuinbouw is een krachtige economische sector die beeldbepalend is in Gelderland. De overheid heeft de land- en tuinbouw aangemerkt als een topsector; een sector met toekomst. Daar is LTO Noord trots op en dat willen we graag zo houden. Dat gaat niet vanzelf. Daar zijn visie, beleid en inspanningen voor nodig op rijks-, provinciaal en gemeentelijk niveau. Het doel van de toekomstvisie (welke als bijlage is toegevoegd) is om de agrarische sector in 2025, en ook daarna, perspectiefvol te laten zijn en maatschappelijk gewaardeerd. Wat in onze visie staat, kunnen we niet alleen op eigen kracht bereiken. Daar hebben we ook andere partijen voor nodig, waaronder de gemeenten.

Markt en maatschappij

De land- en tuinbouw is van grote betekenis voor Gelderland. Zij zorgt voor meer dan 10% van het provinciale inkomen en ook voor meer dan 10% van de werkgelegenheid in deze provincie. Maar de land- en tuinbouw zorgt voor meer dan alleen maar economie. De agrarische sector beheert in de provincie 250.000 hectare grond. Dat is de helft van Gelderland. Boeren en tuinders zijn de belangrijkste vormgevers van het Gelderse platteland. Zij zorgen voor het landschap en voor biodiversiteit.

De land- en tuinbouw is een economisch gedreven sector. Ontwikkelingen zijn alleen perspectiefvol als zij ook in economisch opzicht duurzaam zijn. Dat betekent dat investeringen terugverdiend moeten kunnen worden. Door het zich wijzigende gemeenschappelijk landbouwbeleid is de oriëntatie op de markt sterk toegenomen. De agrarische sector moet in nationaal en internationaal verband concurrerend zijn. Daar is haar voortbestaan van afhankelijk evenals het kunnen halen van haar ambities.

Wij zien drie belangrijke ontwikkelingen; schaalvergroting, verbreding van de bedrijfsvoering en hogere verwaarding van producten waarbij specifieke markten worden bediend.

Daarbij is het belangrijk om als primaire sector verbonden te blijven met de omgeving. Boeren en tuinders zien hier het belang van in en werken hieraan. Zij zijn trots op hun bedrijf en laten dat graag aan burgers zien. Ook is er een groeiend aantal bedrijven dat zijn producten (deels) lokaal afzet.

Rol gemeente

De gemeente beïnvloedt met haar ruimtelijk beleid het perspectief van agrarische bedrijven. Met name het bestemmingsplan geeft kaders in welke richting en tot welke omvang land- en tuinbouwbedrijven zich kunnen ontwikkelen.

Tijdens de zittingstermijn van de gemeenteraad treedt naar verwachting de Omgevingswet in 2019 in werking. Gemeenten krijgen dan meer beleidsruimte. Een gelijk speelveld voor de ondernemers is van belang, daarom zou de gemeente met haar beleid alleen wanneer dit strikt noodzakelijk is eigen regels moeten hanteren.

De volgende aspecten zijn van belang in het beleid van de gemeenten:

- De gemeente maakt het mogelijk dat agrarische bedrijven kunnen inspelen op markt en maatschappij.
- De gemeente faciliteert dat de agrarische bedrijven toekomstbestendig kunnen zijn, ontwikkelingsmogelijkheden hebben en kunnen voldoen aan de eisen die de omgeving stelt.
- LTO Noord is een partner in het buitengebied. We vinden dialoog met de omgeving en oog voor de omgeving van groot belang en willen ons daar samen met de gemeente voor inzetten.

Ruimtelijke Ordening en milieu

Het gemeentelijk ruimtelijk beleid voor het buitengebied zijn de volgende punten van belang.

- Gemeenten bepalen het lokale beleid. De ondernemer biedt kwaliteit, de gemeente ruimte. Dan bieden we gezamenlijk ruimtelijke kwaliteit.
- De land- en tuinbouw zorgt voor een moderne uitstraling in harmonie met het Gelders platteland. Een modern toekomstgericht agrarisch bedrijf past in zijn omgeving. Dat vereist een goede vormgeving van gebouwen en een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Hieraan mag de gemeente eisen stellen. In ruil hiervoor krijgt de ondernemer het bouwblok waarop hij zijn toekomstplan kan realiseren.
- Uitbreiding van agrarische bedrijven wordt steeds meer maatwerk. Bestemmingsplannen moeten voldoende flexibel zijn en sturen op kwaliteit en niet op de oppervlakte van het bouwblok. Het voldoen aan de eisen voor diergezondheid en brandveiligheid vraagt om meer ruimte in en rondom stallen.
- De provincie Gelderland heeft de omgevingsvisie geactualiseerd. Een logische doorvertaling hiervan in het bestemmingsplan is gewenst. Neem hierbij een planhorizon van 10 jaar in acht.
- Het Gelders plussenbeleid biedt de niet-grondebonden veehouderij een beter perspectief. We vragen de gemeenten om het plussenbeleid zo spoedig mogelijk op te nemen in het ruimtelijk beleid.
- Verwante functies aan het agrarisch bedrijf zoals agrotourisme, zorg, huisverkoop, levering van energie dragen bij aan de vitaliteit van het landelijk gebied. Zij horen thuis op het - verbrede - agrarisch bedrijf.
- De agrarische sector wil in de toekomst de energieproducent zijn voor haar omgeving. Be- en verwerking van mest, zonne- en windenergie, de energieleverende kas en aardwarmte hebben perspectief. Dit biedt mogelijkheden op het agrarisch bedrijf. Dit ondersteunt ook de ambitie van de agrarische sector om schoon en natuurlijk te produceren. De agrarische sector kan dit niet alleen. Dit zullen en willen we gezamenlijk met partijen en overheden aanpakken om concrete resultaten te kunnen bereiken.
- Zonneakkers zijn ongewenst als het gaat om het draagvlak voor duurzame energie. LTO Noord vindt dat eerst bestaande daken en bijvoorbeeld industrieterreinen, schuren en stallen benut moeten worden. Dan zijn zonneakkers in het buitengebied niet nodig.
- De glastuinbouw concentreert zich verder in de glastuinbouwontwikkelingsgebieden en -clusters. Onder bepaalde voorwaarden wordt solitaire glastuinbouwbedrijven ruimte geboden op de huidige locatie.
- In de plantaardige sector wordt steeds meer vruchtwisseling toegepast waarbij telers percelen van elkaar gebruiken. Een goede vruchtwisseling is een voorwaarde voor duurzaam bodembeheer en is een essentieel onderdeel van een duurzame bedrijfsvoering. Een consequentie is wel dat telers ook percelen gebruiken die verder van hun bedrijfsgebouwen zijn gelegen. Zij telen daardoor ook regelmatig in andere gemeenten en hebben vaak te maken met verschillende bestemmingsplannen in meerdere gemeenten. Wij vragen aan gemeenten om bij beoogde aanpassingen in de bestemmingsplannen eerst te onderzoeken welke agrarische partijen belanghebbend zijn. Hierbij gaat het niet alleen om de in de gemeente gevestigde ondernemers, maar ook om ondernemers die grond pachten in de gemeente
- Deelsectoren binnen de plantaardige sector, zoals akkerbouw, sierteelt, fruitteelt of groenteteelt, hebben elk hun eigen karakteristieken. Het beleid van gemeenten mag er echter niet toe leiden dat er binnen een agrarische bestemming strengere eisen worden gesteld aan een of enkele specifieke bedrijfstakken. Daarmee ontstaat een waterbedeffect dat geen recht doet aan de ontwikkelingen in de regio.
- Functieverandering (een nieuwe functie op een voormalig agrarisch bedrijf) kan worden toegestaan onder de voorwaarde dat dit niet de ontwikkeling van omliggende agrarische bedrijven belemmert.
- Gemeenten hebben de mogelijkheid om eigen geurbeleid te maken. Meestal kunnen gemeenten volstaan met toepassing van de landelijke normen. Als de gemeente eigen beleid maakt, dan moet dat de ontwikkelingsmogelijkheden van agrarische bedrijven niet beperken. Het gemeentelijk geurbeleid mag er niet toe leiden dat de afstand tussen bedrijf en dorpskern wordt verkleind.

Afdeling Gelderse Vallei

Inrichting en Beheer

- De agrarische sector is de vormgever van het Gelders platteland. Initiatieven van agrarische ondernemers voor landschapsonderhoud en vergroting van de biodiversiteit verdienen ondersteuning.
- Het is belangrijk om de verkaveling van agrarische bedrijven te verbeteren. Met een kavelruil kunnen economisch rendabele landbouw en eventuele andere knelpunten (bijv. toename landbouwverkeer) optimaal worden gecombineerd om te komen tot een nieuwe en verbeterde landbouwstructuur. De agrarische sector verandert veel, daarmee verandert er ook veel ten aanzien van de grondposities van agrariërs. De verkavelingssituatie kan dus in korte tijd snel achteruit gaan. De gemeente kan een belangrijke rol hebben bij verkavelingsinitiatieven. Gemeenten kunnen ook de verbetering van verkaveling actief ondersteunen.
- De gemeente heeft aandacht voor het ontstaan van ongewenste onkruidhaarden in gemeentelijke bermen nabij agrarische percelen.
- De capaciteit en het onderhoud van plattelandswegen is belangrijk. Onderhoud van wegen en waar nodig verbetering blijft nodig. Voor de wegenstructuur in het buitengebied is het belangrijk om rekening te houden met agrarisch verkeer. Ook in de wintermaanden met de bereikbaarheid van de agrarische bedrijven gewaarborgd zijn.
- De gemeente faciliteert een goede internetverbinding in het buitengebied.

Gemeentelijke lasten

- De lastendruk voor boeren en tuinders is hoog. De gemeente houdt bij gemeentelijke belastingen en heffingen rekening met de financiële gevolgen voor agrarische ondernemers.